

Projektidéer fra Bornholmerdøgnet 6.+7. okt. 2017

Projektidé	Kendskab og forståelse for et bornholmsk bæredygtigt måltid
Formål (hvorfor gennemfører vi dette initiativ/projekt)	<ul style="list-style-type: none"> • Synlighed og indsigt i fødevarer produktionen • Viden og fokus på bæredygtig produktion. • Styrke ø økonomien. • Flere arbejdspladser til bornholmerne. • Bedre miljø. • Bornholmsk stolthed over at være mere selvforsynede og bæredygtige borgere.
Indhold/leverancer (hvad vil vi levere for at gennemføre projektet)	<ul style="list-style-type: none"> • Virksomhedsbesøg hos fødevarer producenter for skoler og andre interesserede. Guidet af fødevarer kyndig. • Oprettelse af vidensbank (frivillig basis) til alle interesserede omkring det bornholmske bæredygtige måltid(er). • Bæredygtig madklub på Melstedgaard. • Oprettelse af folkekøkkener (a la fællesspisningen i Østerlars Multihus og vegetarisk fælles spisning i Cirkus Stjernesud). • Kommunen facilitere konkurrencer om de mest bæredygtige bornholmske måltider for årstiden. • Opstart af en lokal forbrugerbevægelse. • Opmuntrer detailhandlen til at understøtte mere salg af lokale producerede fødevarer til en "bæredygtig" salgs pris.
Succeskriterier (tegn på at vi er lykkedes)	<ul style="list-style-type: none"> • Øget efterspørgsel for lokal produceret økologiske fødevarer. • Overdådig bornholmske økologiske fødevarer kasser(a la "Ø kassen"). • Økologisk lokale producerede måltider som en start til alle børneinstitutioner. • 100 % øget salg inden 2020, fra nuværende 5 – 10%
Målgrupper/interessenter, der er særligt centrale	<ul style="list-style-type: none"> • Fødevarer producenter (konventionelle/økologiske). • Forbrugere, nationalt og internationalt. • EU. • Fonde.
Forankring/driver (hvem kan/vil drive det)	<ul style="list-style-type: none"> • Fødevarer producenter. • Frivillige. • foreninger.

Projektidéer fra Bornholmerdøgnet 6.+7. okt. 2017

Ressourceperson	
Forslagsstiller	<ul style="list-style-type: none">• Gr. 3A
Forslag til formidlingstiltag	<ul style="list-style-type: none">• Forbrugere og ...
Tidshorisont	

Projektidéer fra Bornholmerdøgnet 6.+7. okt. 2017

Projektidé	Den grønne bølge – største sammenhængende naturområde i Danmark 2030
<p>Formål (hvorfor gennemfører vi dette initiativ/projekt)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Fokus på at højne bevidstheden og tilknytningen til den bornholmske natur for borgere, tilflyttere og turismen. • Styrkelse af biologisk mangfoldighed. I fælleskabet at øge folks mental og fysisk sundhed. • Plejen, forståelsen og samhørigheden med den bornholmske natur skal være rollemodel og inspirationskilde til branding.
<p>Indhold/leverancer (hvad vil vi levere for at gennemføre projektet)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Analyse og identifikation af muligheder – formidling og (ud)dannelse bla ved skole timer i naturen; ”udeskoler”. • Udvikling af skolehaver og bedre naturformidling for lejrskolerne. • Etablerer en viden baseret projekt organisation og derefter at planlægge rekreativt anvendelse af naturen. • Udvikler et forum for branding af den den bornholmske natur (m interesseorganisationer, foreninger m.fl). • ”Den grønne bølge” skal vha frivilligt arrangement gennemføres som et sammenhængende natur –og oplevelses område fra Hammeren til Dueodde fyr. Et af værktøjerne er at arbejde med ekstensivt skov og landbrugsdrift. • Større rolle som formidler af ”Bright green Island” til Naturbornholm.
<p>Succeskriterier (tegn på at vi er lykkedes)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ”Den grønne bølge brander den bornholmske natur på den grønne oplevelses ø med det største sammenhængende naturområde i Danmark. • Den bornholmske natur inkorporeres og respekteres i kommune planen. • Klarhed og anerkendelse til administrationen af natur anvendelsen = færre konflikter og mindre negativt aftryk på naturen. • Mangfoldig og voksende bestand af truede flora og fauna – biodiversiteten udvikler sig positivt for både blomst og bi ;-) • Turismen genspejler bornholmernes opmærksomhed, kendskab, arrangement og respekt for naturen og dens bestanddele.
<p>Interessenter, der er særligt centrale</p>	<ul style="list-style-type: none"> • EU. • Naturstyrelsen. • Forskellig natur organisationer (f.eks Verdens skove). • Bornholms regionskommune. • Bornholms Landbrug.

Projektidéer fra Bornholmerdøgnet 6.+7. okt. 2017

	<ul style="list-style-type: none">• Destination Bornholm,.• Diverse fonde.
Forankring/driver (hvem kan/vil drive det)	<ul style="list-style-type: none">• Bornholms regionskommune i samarbejde med interessenter.
Forslagsstiller	<ul style="list-style-type: none">• Andreas L.P.• Gr. 8A & Gr. 8B.
Forslag til formidlingstiltag	
Tidshorisont	<ul style="list-style-type: none">• 2030 – besluttet i kommune planen 2018.• Overordnet stiplan realiseres inden 2022.
Arbejdsspørgsmål til den 8. november	<ul style="list-style-type: none">• Hvordan kan det frivillige engagement understøtte og samarbejde med den mere formelle proces som kommunen varetager?• Hvordan kan man organisere dette arbejde? Er der eksisterende foreninger og netværk der kan løfte opgaven, og/eller skal der skabes en ny arbejdsgruppe på tværs af forskellige aktører.

Projektidéer fra Bornholmerdøgnet 6.+7. okt. 2017

Projektidé	Lokal produceret bæredygtigt drivmiddel til al tung transport på Bornholm
Formål (hvorfor gennemfører vi dette initiativ/projekt)	<ul style="list-style-type: none"> • Udfaser brug af diesel til fordel for biogas. • Nedsætte CO2. • Udnytte biomassen fra madaffald (biomasse).
Indhold/leverancer (hvad vil vi levere for at gennemføre projektet)	<ul style="list-style-type: none"> • Politisk godkendelse i Kommunalbestyrelsen om, at BOEF skal opgradere deres eksisterende biogasanlæg, så der kan produceres biogas til brug i transport sektoren. • BOEF opfordres til at til, at sparre med f.eks Gotland, som allerede har både erfaringer og teknologisk viden om biogasanlæg.
Succeskriterier (tegn på at vi er lykkedes)	<ul style="list-style-type: none"> • Udfase diesel og benzin i al tung transport til fordel for CO2 neutral biogas. • Politisk beslutning om at "offentlig" transport på Bornholm skal køre på biogas -det skal skrives ind i udbudsmateriale, offentlige udbud og offentlig indkøbspolitik m.m. • Upcycling af biogas anvendelse til mere end blot fjernvarme. • Madaffald indsamles, sorteres og genanvendes i biogasanlægget sammen med landbrugets affaldsstoffer fra husdyrproduktionen. • Affaldet bliver i sidste ende CO2 neutralt drivmiddel i blandt andet de bornholmske skraldebiler, busser og BRK bilerne. Ovenstående harmonerer med fortællingen om et bæredygtigt cirkulært bornholmsk samfund
Interessenter, der er særligt centrale	<ul style="list-style-type: none"> • Kommunalbestyrelsen. • Bornholmsenergi og forsyning. • BOFA. • Private aktører.
Forankring/driver (hvem kan/vil drive det)	<ul style="list-style-type: none"> • 1 Senarie; I offentlig regi hos BEOF. • 2 Senarie; I offentlig partnerskab med privataktør. • 3 Senarie; Rent privat med kommunal garanti.
Forslagsstiller	<ul style="list-style-type: none"> • Gr. 7A & Gr.7B.
Forslag til formidlingstiltag	
Tidshorisont	<ul style="list-style-type: none"> • BOFA udbyder dagrenovationsindsamlingen, herunder udsortering af madaffald med kontraktstart 2019, 01.04. Som følge af dette forventes det at den vindende entreprenør skal investere i cirka 16 – 18 nye renovationsbiler.

Projektidéer fra Bornholmerdøgnet 6.+7. okt. 2017

	<p>Disse køretøjer skal kunne køre på biogas.</p> <ul style="list-style-type: none">• De ny indkøbte biogas køretøjer er grundstammen i biogas systemet sammen med BATS busser når de står til udskiftning, samt alle andre "offentlige" køretøjer (tidshorisont?).
--	---

Projektidéer fra Bornholmerdøgnet 6.+7. okt. 2017

Projektidé	Liv i gamle bygninger – nye boligformer
<p>Formål (hvorfor gennemfører vi dette initiativ/projekt)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Nye attraktive boformer -større tilflytning til Bornholm. • Upcycling af gamle byggerier – undgå forfald. • Socialt bæredygtige bofællesskaber/delfællesskaber i upcycledede bygninger, især gårde, erhvervs -og kommunale bygninger. Dette signalere nytænkning og medfører diversitet i udbuddet af boligtyper som vil tiltrække flere tilflytter. <p>Det vil også fastholde eksisterende øboerne at der opstår nye boligtyper der henvender sig til folk i alle livs faser.</p>
<p>Indhold/leverancer (hvad vil vi levere for at gennemføre projektet)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Boligfonde opkøber og istandsætter gamle bygninger mhp salg/udlejning. • Opstart kommunal anlægsfond (EU fondsmidler til landområder, kommunen, social økonomisk fond, liv og vækst i landzoner). Kombineret med crowdfunding og andelstanken). • I samarbejde med eksisterende boligfond og/eller ved etablering af ny fond skal det demokratiske grundlag i fonden blandt andet bestå af en repræsentation fra de lokal samfund, hvor de nye bo typer skal realiseres.
<p>Succeskriterier (tegn på at vi er lykkedes)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • For hver enkelte familie betyder det større økonomisk og værdimæssigt råderum. • Frigive sunde menneskelige ressourcer og kostbar tid. • Gavn af alle enkeltes kvaliteter og kvalifikationer. • Frigiv ressourcer til et blomstrende og mere bæredygtigt lokal samfund. • Energi optimering. • Velfungerende og selvkørende boligfond, hvor overskuddet går til kontinuerlig udvikling af nye bolig aktuelle boliger, samt vedvarende energi optimering og renovation af bygninger. • Etablering og funktion af en central rådgivning/videns center.
<p>Interessenter, der er særligt centrale</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Tilflyttere. • Børnefamilier. • Unge fællesskaber. • Senior fællesskaber. • Ældre fællesskaber. • Kombination af ovenstående.
<p>Forankring/driver (hvem kan/vil drive det)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Pensionskasser. • Bornholmskommune.

Projektidéer fra Bornholmerdøgnet 6.+7. okt. 2017

	<ul style="list-style-type: none">• Crowdfunding.• Boligfonde.• Anpartsselskaber.
Forslagsstiller	<ul style="list-style-type: none">• Gr. A5
Forslag til formidlingstiltag	<ul style="list-style-type: none">•
Tidshorisont	<ul style="list-style-type: none">• I gangsat til næste valgperiode.• To år til projektudvikling.• To år til opstart, implementering og udbredelse.

Projektidéer fra Bornholmerdøgnet 6.+7. okt. 2017

Projektidé	Bæredygtigt byggeri i stor skala
Formål (hvorfor gennemfører vi dette initiativ/projekt)	<ul style="list-style-type: none"> • Bruge kommunen som aktiv driver i den grønne omstilling. • Realiserer dette bornholmermål i valg af materialer, anvendelse og design. • Sundere indeklima i skoler, plejehjem og andre offentlige institutioner. • Udnytte erfaringer med deleøkonomi og teknisk formåen.
Indhold/leverancer (hvad vil vi levere for at gennemføre projektet)	<ul style="list-style-type: none"> • At definere bæredygtige kriterier som danner grundlag for kvaliteter og kriterier for succes og tolerance – gældende for både nybyggeri og renoveringsopgaver. Specificeres i et kommissorium af Bornholmske lokale byggeaktører. • F.eks skolebyggeri, sportshaller og andre offentlige institutioner.
Succeskriterier (tegn på at vi er lykkedes)	<ul style="list-style-type: none"> • Samarbejde om retningslinjer etableres. • Kommunalbestyrelsen vedtager kommissoriets output. • Spadestik i 2020 til et bæredygtigt byggeri realiseres. • Stimulering til produktion af lokal producerede bæredygtige byggematerialer (skaber også flere arbejdspladser). • Det diskuteres om dette skal udtrykkes i kommissoriets manifest og ikke som et succeskriterie.
Målgrupper/interessenter, der er særligt centrale	<ul style="list-style-type: none"> • Byggesektoren. • BRK. • Mulige lokale leverandører af byggematerialer. • Lokale håndværkere.
Forankring/driver (hvem kan/vil drive det)	<ul style="list-style-type: none"> • Det dannede kommissorie (paragraf 17 udvalg).
Ressourceperson	<ul style="list-style-type: none"> • Vivi G. & Martin Petersen
Forslagsstiller	<ul style="list-style-type: none"> • Bygge og Bo A5
Forslag til formidlingstiltag	<ul style="list-style-type: none"> •
Tidshorisont	<ul style="list-style-type: none"> • Kommissoriets (paragraf 17 udvalg) nedsættes ASAP. • 2018 = kommunalbestyrelsen har output i slut Marts 2018. • 2020, 01.01 = første spadestik

Projektidéer fra Bornholmerdøgnet 6.+7. okt. 2017

Projektidéer fra Bornholmerdøgnet 6.+7. okt. 2017

<p>Projektidé</p>	<p>De private bornholmske biler kører på el – et tretrins raket projekt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vække interesse ved udlejningsmuligheder. • Bornholmere udskifter selv til eldrevne biler. • Offentlig ansatte kører i el drevne køretøjer.
<p>Formål (hvorfor gennemfører vi dette initiativ/projekt)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Nedsæt CO2 udslip. • Renere miljø. • Vække folks bevidsthed om el biler og bæredygtig transport.
<p>Indhold/leverancer (hvad vil vi levere for at gennemføre projektet)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Partnerskab med f.eks DriveNow skal øge interessen. • 20 – 30 elbiler skal være til udlejning gennem kommunen så bornholmere og turister kan leje dem. • Virksomheder skal have mulighed for at leje elbiler over en periode for at prøve dem af. • Have elbiler som en udstilling for at synliggøre hvad en el bil er og kan. • Der skal opsættes standere fordelt på øen. F.eks ved hoteller, campingpladser, byens torve og ved kommunale bygninger. <p>OBS! Alle indkøbte elbiler skal være garanteret en lang levetid for at kunne leve op til at være bæredygtig.</p> <p>Der skal være fokus på trafik sikkerhed, hvis elbilerne ikke har kunstig motorlyd (er det blevet et EU krav?).</p>
<p>Succeskriterier (tegn på at vi er lykkedes)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Bornholmere skifter minimum bil nr. 2 ud med en elbil. • 2018 skal der etableres en transport klynge, hvor det er en nødvendighed for at få projektet til at lykkes, at erhvervslivet er repræsenteret. • Om fem år = 20 % af bilerne på Bornholm er el drevne. • Om 10 år = 50 % af bilerne på Bornholm er el drevne.
<p>Målgrupper/interessenter, der er særligt centrale</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Turist industrien/turister. • Bornholmere. • Offentlige ansatte. • Politikere/embedsmænd. • Erhvervslivet. • Forsyningsselskaber. • Interesseorganisationer. • Biludlejningsfirmaer f.eks AVIS m.fl.
<p>Forankring/driver (hvem kan/vil drive</p>	<p><u>Transportklyngen består f.eks af:</u></p>

Projektidéer fra Bornholmerdøgnet 6.+7. okt. 2017

det)	<ul style="list-style-type: none">• Politikere/Kommunale embedsmænd.• Private erhvervsfolk• Folk med adgang til fonde og kendskab til fond ansøgning. <p><u>Krav til klyngen (en slags tænketank):</u></p> <ul style="list-style-type: none">• Rådgiver om elbil køb til virksomheder.• Følger den teknologiske udvikling.• General viden om markedet.• Know how om branding/branding strategi.• Rådgiver omkring investeringer og fonde.
Ressourceperson	<ul style="list-style-type: none">• Per Boesen, Kim Kock-Hansen, Lars Bjørn & Christina Didriksen (Rønne Lufthavn).
Forslagsstiller	<ul style="list-style-type: none">• Gr. 7B.
Forslag til formidlingstiltag	
Tidshorisont	

Projektidéer fra Bornholmerdøgnet 6.+7. okt. 2017

Projektidé	Øens grønne børn (BØRN)
<p>Formål (hvorfor gennemfører vi dette initiativ/projekt)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Projektets formål er at bevidstgøre øens børn og unge om den grønne dagsorden og gøre dem i stand til at handle bæredygtigt og være rollemodeller for bornholmermålene. • Via undervisning i skolerne og daginstitutionerne lærer børnene om bæredygtighed, som de kan videre formidle.
<p>Indhold/leverancer (hvad vil vi levere for at gennemføre projektet)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Daginstitutionerne tager udgangspunkt i den bornholmske natur og sætter Bright Green Island på "programmet" • Skolernes undervisningsplaner tager udgangspunkt i den bornholmske natur og sætter Bright Green Island og bornholmermålene på skoleskemaet. • Udvikling af et Ø-dækkende elektronisk materiale som "ressourcerum"/skoletjeneste med eksempelsamling ift. rammer og form og log-bog til brug i klasser og institutioner. • Skolerne etablerer ung til ung formidling a la Grønt Flag. • Der arbejdes for at alle bornholmske skoler får det grønne flag. • Ungdomsuddannelserne på Campus Bornholm tager udgangspunkt i den bornholmske natur og sætter Bright Green Island og bornholmermålene på skoleskemaet. • NaturBornholm bliver ambassadør for Bright green Island og bornholmermålene. • Etablering af en tværgående organisation "Grønt kanon råd"
<p>Succeskriterier (tegn på at vi er lykkedes)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Alls bornholmske daginstitutioner har medtænkt BGI og bornholmermålene, som del af deres årsplan og værdier. • Alle børn i daginstitutioner har besøgt Natur Bornholm, Melstedgaard etc. • Alle bornholmske skoler har udeskole på mindst én årgang. • Bornholmske børn opholder sig mere i naturen end i dag. • Der er vedtaget politisk mål for institutionerne og skolernes indsats. • Campus Bornholm fremstår som ambassadør for BGI og bornholmermålene og har medtænkt grønne løsninger i deres ungdomsuddannelser. • Campus Bornholm italesætter BGI og Bornholmermålene i deres formidlings materialer og i deres arrangementer. • Børn og unges viden om natur og bæredygtighed er øget. • NaturBornholm fremstår som ambassadør for BGI og bornholmerdøgnene og har afholdt x antal arrangementer under overskriften BGI.

Projektidéer fra Bornholmerdøgnet 6.+7. okt. 2017

	<ul style="list-style-type: none">• NaturBornholm italesætter BGI og Bornholmermålene i deres formidlings materialer og i deres arrangementer.
Mågrupper/interessenter, der er særligt centrale	<ul style="list-style-type: none">• De bornholmske børn og unge.• De bornholmske daginstitutioner.• De bornholmske skoler.• De bornholmske ungdomsuddannelser (Campus Bornholm).• NaturBornholm.
Forankring/driver (hvem kan /vil drive det)	
Ressourceperson	<ul style="list-style-type: none">• Ulla Didrikesen, Mathilde Lissau & Pia Tofte.
Forslagsstiller	<ul style="list-style-type: none">• Gr. 4 (?)
Forslag til formidlingstiltag	<ul style="list-style-type: none">• At naturvidenskabs-ugens tema tager udgangspunkt i Bornholmermålene hvert år.• At foreninger og virksomheder viser ”diplom” med, hvordan de arbejder med bornholmermålene. Diplomet/certificat skal være flot, letlæseligt, medvirke til at branding af forening/virksomhed. Små initiativer anerkendes også.
Tidshorisont	

Projektidéer fra Bornholmerdøgnet 6.+7. okt. 2017

Projektidé	Jordnære fællesskaber – bornholmske nyttehaven
Formål (hvorfor gennemfører vi dette initiativ/projekt)	<ul style="list-style-type: none"> • Styrke fællesskaber i lokalsamfundet. • Sammenhængskraft i lokalsamfundet, samt integration i bred forstand. • Flere lokalt dyrkede fødevarer. • CO2 reduktion. • Flere bornholmere føler tilknytning til BGI. • Synliggøre og profilere af Bornholm som denne grønne bæredygtige ø.
Indhold/leverancer (hvad vil vi levere for at gennemføre projektet)	<ul style="list-style-type: none"> • Ledige arealer i byer, boligområder og i umiddelbar nærhed af byerne. • Ildsjæle, proaktive foreninger og aktivister.
Succeskriterier (tegn på at vi er lykkedes)	<ul style="list-style-type: none"> • Alle skoler (inkl. campus, ungdomsskoler etc.) og børnehaver dyrker og høster i de giftfri fælleshaver. • 50 % af de bornholmske lokalsamfund dyrker og høster i fælleshaver og spiser sammen (f.eks som i Østerlars multihus). • Om 2 år er projektet godt i gang på skoler, i børnehaver, boligforeninger og i lokalsamfundene. • Om 5 år er der "by landbrug" (fælles dyrkede økologiske madvarer) i de fleste lokalesamfund og på alle skoler/vuggestuer og børnehaver.
Interessenter, der er særligt centrale	<ul style="list-style-type: none"> • Alle herboende bornholmere i alle aldre. • Bornholms Regions Kommune. • Foreninger. • Private lodsejere.
Forankring/driver (hvem kan/vil drive det)	<ul style="list-style-type: none"> • BRK registrer egnede arealer, som de tilbyder lokalsamfundene til dyrkning af fælleshaver (win-win fordi dvs mindre vedligehold på kommunens arealer og voksende biodiversitet). • Tilskynder skoler og børnehaver til at dyrke nyttehaven i forbindelse med grønne læseplaner. • Lokalsamfundene informerer og inviterer via medier/hjemmesider/aviser etc. • Lokalsamfundene organiserer opstart til giftfrie fælleshaver. • Haveforeninger udvider fra prydhaver til også at omfatte giftfrie nyttehaven (med hjælp fra folk med ekspertise for at dyrke økologisk - lokale ambassadører). • Boligselskaber. • BO42 projektet etc. • Private lodsejere inviterer naboer og næsten naboer til samarbejde om giftfri dyrkning. • Lokale ambassadører – gruppens deltagere, stiller deres viden og engagement til rådighed.

Projektidéer fra Bornholmerdøgnet 6.+7. okt. 2017

Forslagsstiller	<u>Gr. 2:</u> <ul style="list-style-type: none">• Olav Elvang – oelvang@gmail.com, Niels Ebbesen – nieb@privat.dk, Dora Holm – dora.bornholm@gmail.dk, Birger Nissen – birger@nissen.mail.dk, Susanne Carlsen – susbornholm@gmail.com & Gugga Zakariasdottir – gugga.zakariasdottir@brk.dk
Forslag til formidlingstiltag	
Tidshorisont	

Projektidéer fra Bornholmerdøgnet 6.+7. okt. 2017

Projektidé	Mere økologisk dyrket areal – på vej til at blive 100% økologisk ø
Formål (hvorfor gennemfører vi dette initiativ/projekt)	<ul style="list-style-type: none"> • Rent drikkevand/renere vand fra vandværker & sundere havmiljø. • Øget biodiversitet – undgå pesticid resistente planter og insekter. • En stærk brandingstrategi. • Bedre ø - økonomi (regionale fødevarer producenter, virksomheder, bornholmere, tilflyttere og turister). • Optimere og styrke kredsløbet i og på jorden. • Flere fritgående dyr.
Indhold/leverancer (hvad vil vi levere for at gennemføre projektet)	<ul style="list-style-type: none"> • Kommunen forpligter sig til at øge økologiandelen i alle offentlige køkkener. • Kommunal økologi-pilot skal facilitere et bredt spektrum af økologiske aktiviteter. • Kommunen udlejer arealer til opstart af økologisk produktion og et opretter et formaliseret økologisk netværk på øen. • massiv støtte til netværksetablering og afsætning (Vækstforum). • Partnerskaber med f.eks. Danmarks Naturfredningsforening og Lejre Kommune (økologisk kommune). • Oprette et bornholmsk netværk af giftfri haver (www.giftfri-have.dk). • Oprette madskoler for børn og voksne med fokus på sund økologisk mad. • Crowdfunding og finansieringsinitiativer til økologisk omlægning.
Succeskriterier (tegn på at vi er lykkedes)	<ul style="list-style-type: none"> • Kommunalbestyrelsen vedtager målsætning om Bornholm som bæredygtig økologisk ø. • Øget biodiversitet. • Forbedre vandkvalitet. • Forbedret havmiljø. • Øget arealer til økologisk dyrkning med øget afsætning af lokal producerede økologiske fødevarer.
Interessenter, der er særligt centrale	<ul style="list-style-type: none"> • Kommunen. • Fremtidige økologiske landmænd. • Lokale økologer. • Forbrugere. • Bornholms Landbrug. • Økologisk Landsforening. • Bankerne.

Projektidéer fra Bornholmerdøgnet 6.+7. okt. 2017

	<ul style="list-style-type: none">• Detailhandlen.
Forankring/driver (hvem kan /vil drive det)	<ul style="list-style-type: none">• Alle der er interesserede i at dyrke og producere økologisk. <u>Alle skal støttes massivt både fagkyndigt, økonomisk, rådgivnings -og markedsføringsmæssigt af:</u>• Kommunen (bl.a. gennem økolog-pilot)• Bornholms Landbrug.• Vækstforum.• Forbrugere gennem f.eks. crowd-funding eller ved at organisere andelslandbrug, detailhandlen
Forslagsstiller	<ul style="list-style-type: none">• Ressourceperson Katrine Høst
Forslag til formidlingstiltag	
Tidshorisont	<ul style="list-style-type: none">• 2018 = Kommunen opretter økologisk pilotprojekt.• 2018/2019 = Vækstforum støtter økologisk projekt med fokus på forædling og afsætning.• 2025 = 20 % dyrket areal.• 2035 = 40 % dyrket areal.

Projektidéer fra Bornholmerdøgnet 6.+7. okt. 2017

Projektidé	Frikommune med afsæt i cirkulær økonomi (andre områder kan tillige være relevante)
Formål (hvorfor gennemfører vi dette initiativ/projekt)	<ul style="list-style-type: none"> • Bornholm skal være internationalt anerkendt forbillede som cirkulær økonomisk-frikommune, der skaber grøn bæredygtig omstilling og vækst på Bornholm, med afsæt i de frihedsgrader som en frikommunestatus giver.
Indhold/leverancer (hvad vil vi levere for at gennemføre projektet)	<ul style="list-style-type: none"> • Hovedleverancen er en ansøgning om, at blive cirkulærøkonomisk frikommune. • <u>Ansøgningen skal indeholde:</u> • Konkrete projekter (input fra erhvervene), der er defineret og beskrevet. • Rammer for samarbejde ml. kommune, erhvervsliv og interesseorganisationer. • Generel opbakning, fra kommunalbestyrelsen, erhvervslivet og lokal befolkning. • Cirkulære økonomiske beregninger.
Succeskriterier (tegn på at vi er lykkedes)	<ul style="list-style-type: none"> • Bornholm bliver godkendt som cirkulær økonomisk-frikommune. • Bornholm bliver et internationalt fyrtårn for et cirkulært kredsløb med forståelse og anvendelse af, det potentiale der ligger i cirkulær økonomi. • Bornholm bliver øen med cirkulær økonomi, hvor international interesse og beundring opmuntre og udfordre til stadig miljømæssig og økonomisk gevinst.
Interessenter, der er særligt centrale	<ul style="list-style-type: none"> • EU. • Stat. • Regioner. • Kommuner. • Erhvervsliv. • Interesseorganisationer. • uddannelses- og forskningsinstitutioner. • lokalbefolkning.
Forankring/driver (hvem kan/vil drive det)	<ul style="list-style-type: none"> • BRK i tæt samarbejde med øens erhvervsliv (evt. i et OPP).
Forslagsstiller/mulige idébærere	<ul style="list-style-type: none"> • Bjarne Freund-Poulsen & Jens Juhl-Nielsen.
Forslag til formidlingstiltag	
Tidshorisont	<ul style="list-style-type: none"> • 18 måneder til udvikling og udarbejdelse af ansøgningen som fri kommune bestemt af, at lovgivningen åbner op for cirkulæreøkonomiske-frikommune forsøg.

Projektidéer fra Bornholmerdøgnet 6.+7. okt. 2017

Projektidé	Bornholm er Sildecon Valley for fødevarer
Formål (hvorfor gennemfører vi dette initiativ/projekt)	<ul style="list-style-type: none"> • Opretholde momentum i bornholmsk fødevarer – erhvervsfremme for producenter og iværksættere m.fl. • Øge maddannelsen hos de kommende generationer og forbrugere (Fødevarer universitet – Den Bornholmske madskole).
Indhold/leverancer (hvad vil vi levere for at gennemføre projektet)	<ul style="list-style-type: none"> • Viden, • Rådgivning. • Vejledning. • Uddannelser til fødevarer sektoren. • Konsulentbistand. • Mentor ordninger. • Fødevarer – guidekorps. • Smagen af Bornholm (troværdighed - autenticitet). • Opmuntre detailhandlen til at understøtte mere salg af lokale producerede fødevarer til en "bæredygtig" salgs pris.
Succeskriterier (tegn på at vi er lykkedes)	<ul style="list-style-type: none"> • 25 % af hele DK's fødevareriværksættere etablerer sig på Bornholm hvert år. • 50 % af bornholmske fødevarer producenter bruger fødevarer – erhvervsfremme systemet pr. år. • 75 % af de bornholmske fødevarerproducenter oplever værdi tilvækst/ mål i omsætningen pr. år. • 100 % af de bornholmske skolebørn skal modtage undervisning på den bornholmske madskole.
Målgrupper/interessenter, der er særligt centrale	<ul style="list-style-type: none"> • Fødevarer producenter (konventionelle/økologiske). • Forbrugere, nationalt og internationalt.
Forankring/driver (hvem kan/vil drive det)	<ul style="list-style-type: none"> • Fødevarer producenter.
Ressourceperson	
Forslagsstiller	<ul style="list-style-type: none"> • Mikkel Bach Jensen & Gr. 3B.
Forslag til formidlingstiltag	
Tidshorisont	

Projektidéer fra Bornholmerdøgnet 6.+7. okt. 2017

Projektidé	BØR = Bæredygtigt Ø regnskab
Formål (hvorfor gennemfører vi dette initiativ/projekt)	<ul style="list-style-type: none"> • Tilflytning • Højere uddannelse (nuværende & tilflyttere). • "Smiley" ordning. • Økonomisk vækst. • International benchmark.
Indhold/leverancer (hvad vil vi levere for at gennemføre projektet)	<ul style="list-style-type: none"> • Tilslutningsordning (giver en markedsførings fordel. Kan afprøve flere muligheder, men ikke mindst den direkte økonomiske gevinst ved at tænke bæredygtighed). • <u>Opgørelsen skal være enkel og kan f.eks indeholde følgende elementer/parametre.</u> 1 trin: skal tage stilling til/strategi for. 2 trin: vise økonomiske gevinster. <u>Skal opgøres på f.eks:</u> Energi: A) opvarmning B) Transport. Affald: A) Omfang B) Genindvending Andre initiativer: kan et "kopieres" af andre?
Succeskriterier (tegn på at vi er lykkedes)	<ul style="list-style-type: none"> • Fra bredt til enkelt – fra det offentlige til det private (f.eks madkasse i stedet for madpakke papir, tager cyklen i stedet for bilen, sluk stand-by knappen , reduceret brug af stanniol/understøttes af beregninger fra BOFA af nedbrydningstid og pris for at håndtere andet uorganisk affald osv).
Målgrupper/interessenter, der er særligt centrale	<ul style="list-style-type: none"> • Brancheorganisationer. Fra enkeltmandsvirksomhed – til den store virksomhed (muligt at indberette elektronisk, registrere/oplyse om certificeringsordning/Internationalt benchmark). • Alle skal kunne være med – fra den enkelte til de ansatte.
Forankring/driver (hvem kan/vil drive det)	<ul style="list-style-type: none"> • Forankres (konceptet) ligger i Kommunen med indberetningen foretages af den enkeltes virksomhed.
Ressourceperson	
Forslagsstiller	<ul style="list-style-type: none"> • Allan W., Mark Hulten, Anne Birgitte, Peter Vester, Hans Henrik, Carsten S. & Anne Thomas / Gr.2.
Forslag til formidlingstiltag	

Projektidéer fra Bornholmerdøgnet 6.+7. okt. 2017

Tidshorisont	<ul style="list-style-type: none">• Konceptet udvikling 1. kvartal 2018 (BØR regnskabet bør være enkelt).• BØR igangsættes 1 September 2018. Det godkendte BØR regnskab udfærdiges fra 01.01.2019.• Første forsøg igangsættes fra 2019(de forsøg som ikke kræver frikommune). Frikommuneprocess ansøgning kræver at den grønne målsætning er besluttet på Bornholm (som partnerskab mellem Kommune, erhverv og andre relevante interessenter. Det tages som afsæt for en henvendelse til ministre og udvalg som i forvejen har den grønne dagsorden på programmet, inden der rettes en formel henvendelse.
---------------------	--

Projektidéer fra Bornholmerdøgnet 6.+7. okt. 2017

Projektidé	Samkørsel / Nedbryd grænser mellem kollektiv og offentlig transport
Formål (hvorfor gennemfører vi dette initiativ/projekt)	<ul style="list-style-type: none"> • Mindste CO2 ved færre biler • Udnytte transportressourcer optimalt • Ændre vanetænkning • Synliggøre mulighederne • Revitalisere/genoplive 'blafferen' • Gøre privat transport til kollektiv i udgangspunkt (ændre mindset)
Indhold/leverancer (hvad vil vi levere for at gennemføre projektet)	<ul style="list-style-type: none"> • Samkørsels-app ala 'Go-More' • Platform – der samler alt kørsel: lej en bil, tag bus, samkørsel, kørsel selv – fortæl af du kører. One-point of entry Mødesteder til opsamlinger større byer • Samkørsel ved ankomst til Bornholm med fly (tjek-in i København) • Samkørsel ved ankomst til Bornholm med Færgen (tjek-in i på Færgen) • "Drive now" – system på Bornholmer/delebiler
Succeskriterier (tegn på at vi er lykkedes)	<ul style="list-style-type: none"> • Flere kører sammen – samkørsel øges • Flere deler bil
Målgrupper/interessenter, der er særligt centrale	
Forankring/driver (hvem kan/vil drive det)	
Ressourceperson	
Forslagsstiller	<ul style="list-style-type: none"> • Gr. 7A +7B
Forslag til formidlingstiltag	
Tidshorisont	

Projektidéer fra Bornholmerdøgnet 6.+7. okt. 2017

Projektidé	CO2 – lagre mere end vi forbruger (besparelser, optimering & handling!)
Formål (hvorfor gennemfører vi dette initiativ/projekt)	<ul style="list-style-type: none"> • Omlægning af fødevarerproduktionen – indeholde flere alternativer til den animalske fødevarerproduktion. • Bæredygtige løsninger. • Gøre det billigere at nå målet.
Indhold/leverancer (hvad vil vi levere for at gennemføre projektet)	<ul style="list-style-type: none"> • Skabe en bæredygtig folkelig bevægelse. • Undervisning. • Bevidsthedsskabende kampagner – et livsstil opgør!
Succeskriterier (tegn på at vi er lykkedes)	<ul style="list-style-type: none"> • Vi bruger kun biomasse svarende til hvad vi selv kan producere. • Reduktion af flis forbrændingen med 50 %. • Eksport af produceret el – de bedste kilowatt er de vi ikke har brugt 😊 • Folkebevægelsen har skabt en fælleskultur der gennemsyrrer alle livstile og individer. • Alle offentlige steder, virksomheder og mindst 50 % af alle private husstande målt på energiforbrug, er aktive deltagere i den grønne omstilling og levevis.
Målgrupper/interessenter, der er særligt centrale	
Forankring/driver (hvem kan/vil drive det)	
Ressourceperson	
Forslagsstiller	<ul style="list-style-type: none"> • Gr. 1A.
Forslag til formidlingstiltag	
Tidshorisont	<ul style="list-style-type: none"> • CO2 positivt år 2035

Projektidéer fra Bornholmerdøgnet 6.+7. okt. 2017

Projektidé	De bornholmske børn som ambassadører for lokale bæredygtige fødevarer
Formål (hvorfor gennemfører vi dette initiativ/projekt)	<ul style="list-style-type: none"> • De bornholmske børn er ambassadører og drivere i dannelsen af et bæredygtigt samfund. • De vil som voksne vælge den lokale bæredygtige fødevarer. • Børnenes grønne bevidsthed puttes i "den grønne bank".
Indhold/leverancer (hvad vil vi levere for at gennemføre projektet)	<p><u>Nedsættelse af arbejdsgruppe, der involverer børn i arbejdet og etablerer:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Dogmer for den bæredygtige bornholmske fødevarer. • Dogmer for det bæredygtige måltid. • En ambassadørskole. • Fællesspisninger i lokalsamfundet, hvor børnene inddrages i madlavningen fra "jord til bord". • Madskoler. • En bornholmsk fødevarerpatrulje. • Madbus, der kan bookes af skolerne/institutionerne og som kører ud til fødevarer virksomhederne o.a. der har med fødevarer at gøre.
Succeskriterier (tegn på at vi er lykkedes)	<ul style="list-style-type: none"> • Børneambassadørerne underviser både børn og voksne om bæredygtige fødevarer og måltider. • Det er naturligt for børnene at tale om bæredygtighed og fødevarer. • Børnenes bevidsthed og viden om bæredygtighed er øget. • Børnenes bevidsthed om kvalitet og smag er øget. • Børnenes bevidsthed om hvor maden kommer fra og hvordan den bliver produceret. • Børnenes bevidsthed om vigtigheden af at købe gode lokale fødevarer.
Interessenter, der er særligt centrale	<ul style="list-style-type: none"> • Lærerne – de nye madskoler. • Producenter. <p><u>Uddannelsesinstitutioner:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Seminarerne & Campus Bornholm. <p><u>Interesseorganisationer:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • 4H. • Bornholms Landbrug. • Gaarden. • Fødevarer guider.
Forankring/driver (hvem kan/vil drive det)	<p><u>Et samarbejde bestående af:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Producent.

Projektidéer fra Bornholmerdøgnet 6.+7. okt. 2017

	<ul style="list-style-type: none">• Skoletjeneste.• Gaarden.• Fødevarerregulerne.
Forslagsstiller	
Forslag til formidlingstiltag	
Tidshorisont	

Projektidéer fra Bornholmerdøgnet 6.+7. okt. 2017

Projektidé	Bornholm som spydspids for produktion af bæredygtige og velsmagende fødevarer
<p>Formål (hvorfor gennemfører vi dette initiativ/projekt)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Værne om det bornholmske branding. • Fødevarereproducenter skal være bedre til at samarbejde og viden sparre om styrkelse af de lokale producenter. • Ikke kun inden for fødevarer og fødevarer produktionen. • Flere skal have mulighed for at opleve de bornholmske fødevarer producenter. • Flere skal have mulighed for at købe de bornholmske fødevarer og til priser der ikke bestemmes af detailhandlen.
<p>Indhold/leverancer (hvad vil vi levere for at gennemføre projektet)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Fødevarer konference a la "Åbent Landbrug", hvor alle inviteres til at smage på Bornholm. • Programserie med bornholmske familier der laver mad af de bornholmsk producerede fødevarer og hvad der gro af spiseligt i den bornholmske natur. En fødevarer guide kan være medvirkende. • En temabus kører rundt til de bornholmske fødevarereproducenter med lokale og internationale interessenter på virksomhedsbesøg. • Udviklingslaboratorie, hvor der udarbejdes nye bornholmske fødevarer med udgangspunkt i det bornholmske = internationale kompetencecenter.
<p>Succeskriterier (tegn på at vi er lykkedes)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Markedsføring og synlighed skaber og forudsætter, den gode fortælling om de bornholmske kvalitetsfødevarer. • At man kan differentiere mellem fødevarer med mærkning/certificering. • At der er stolthed om de bornholmske produkter. • Flere arbejdspladser.
<p>Interessenter, der er særligt centrale</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Gourmet Bornholm som overlægger. • Destination Bornholm som samarbejdspartner for en fælles social medie strategi om, at fortælle historien om de bornholmske producenter (a la vis "mig dit køleskab"). • Gaarden som facilitator. • BRK skal være med til at give rygrad.
<p>Forankring/driver (hvem kan /vil drive det)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Fødevareregider og Fødevarer ambassadører (bestående bla skoleelever og natur vejledere kan uddannes til fødevareregider). • Bornholmske skoler uddanner de unge til fødevarer ambassadører. • Bornholmerne skal kunne crowdfunde og købe aktier i Bornholmsk Fødevarerudvikling.

Projektidéer fra Bornholmerdøgnet 6.+7. okt. 2017

Forslagsstiller	
Forslag til formidlingstiltag	
Tidshorisont	<ul style="list-style-type: none">• Om 3 år er der fødevarelab og fødevareuddannelse på Bornholm.• Bornholm vil om fem år, i Danmark og internationalt, være kendt som centrummet for nye bæredygtige fødevareproducenter af høj kvalitet.• Bornholm er i 2025 dét sted i verden, hvor alle unge der uddanner sig indenfor fødevare produktionen drømmer om at tage til.

Projektidéer fra Bornholmerdøgnet 6.+7. okt. 2017

Projektidé	Forankring og mobilisering i erhverv og foreninger (koble til B.Ø. R projekt?)
Formål (hvorfor gennemfører vi dette initiativ/projekt)	<ul style="list-style-type: none"> • Konkrete besparelser og ændringer i virksomheder og foreninger/organisationer. • Vise omverdenen at Bornholmere står sammen om deres grønne ø.
Indhold/leverancer (hvad vil vi levere for at gennemføre projektet)	<ul style="list-style-type: none"> • BGI. • Erhvervsnetværk med lokalt tyngde f.eks: • Winie, Peter Vesløv, m.fl. • Tunge nationale oplæg. • Sjove skæve f.eks Nicolaj Kirk. • BGI pris uddeling. • Erhvervs energi rådgivning. • Styre gruppe med primær interesse.
Succeskriterier (tegn på at vi er lykkedes)	<p>Prisuddeling – Guld, sølv og bronze.</p> <p>2022 =</p> <ul style="list-style-type: none"> • 30 % aktive cvr handler. • 80 % af alle virksomheder/foreninger > 20 ansatte/personer. <p>2027 =</p> <p>55 % af alle aktive bornholmere CVR numre.</p> <p>100 % af alle virksomheder med > 20 ansatte.</p>
Målgrupper/interessenter, der er særligt centrale	<ul style="list-style-type: none"> • DI, DA, Dansk erhverv, Horesta. • Handelsstandsforeninger, Turistforening. • Medier. • Destination Bornholm.
Forankring/driver (hvem kan/vil drive det)	
Ressourceperson	<p><u>Følgende stiller alle gerne op til videre forankring:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Steen Frandsen, Kirsten Juni, Louise Skøtt Gadebjerg & Louise Groth Michelsen.
Forslagsstiller	<ul style="list-style-type: none"> •
Forslag til formidlingstiltag	<ul style="list-style-type: none"> • Ambassadører der kan tage imod kortere besøg. • En formand for alle interesserede. • Fest. • Diplom.

Projektidéer fra Bornholmerdøgnet 6.+7. okt. 2017

	<ul style="list-style-type: none">• Mediaftaler med medlemsvirksomheder (annoncering af medlemmer og omtale af "first moveres").• Små film – sociale medier.
Tidshorisont	